

การประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ
ของมูลนิธิชิน โสภณพนิช

THE EVALUATION OF BANGKOK SCHOOLS OF EXCELLENCE
OF CHIN SOPHONPANICH FOUNDATION

กันต์ฤทัย คลังพหล กิติโรจน์ ปันทรนนทกะ และวัสส์พร จิโรจพันธ์
Kanreutai Klangphahol, Kitiroj Pantaranontaka, and Wassaporn Jirojphan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต โดยใช้กรอบแนวคิดตามรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้เข้าร่วมโครงการ นักเรียนระดับประถมต้นและระดับประถมปลาย ผู้นิเทศก์ และผู้ปกครอง จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร โรงเรียนคลองทรงกระเทียม และ โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 9 คน (โรงเรียนละ 3 คน) ครูผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 60 คน (โรงเรียนละ 20 คน) นักเรียนระดับประถมต้นและระดับประถมปลาย จำนวน 30 คน (โรงเรียนละ 10 คน) ผู้นิเทศก์ จำนวน 12 คน (โรงเรียนละ 4 คน) และผู้ปกครอง จำนวน 9 คน (โรงเรียนละ 3 คน) ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ผลการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า โดยภาพรวมครู ผู้นิเทศก์ และผู้วิจัยมีระดับการประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิชอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.28$ S.D.=0.385, $\bar{x}=4.49$ S.D.=0.360 และ $\bar{x}=4.38$ S.D.=0.279 ตามลำดับ) ซึ่งมีความสอดคล้องกันโดยมีผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารและผู้ปกครองมีระดับการประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

สู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิชอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.63$ S.D.=0.298 และ $\bar{x}=4.71$ S.D.=0.317 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินการ และด้านผลผลิต ของการประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานคร สู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประเมินโครงการฯ ผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ผู้นิเทศก์ และคณะผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิชมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน พบว่า โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

ABSTRACT

This research is aimed to evaluate “The Project of Bangkok schools” towards excellence of Chin Sophonpanich Foundation. The aspects evaluated by Stufflebeam’s CIPP Model, were Context Input Process and Product. A group of sample was participants from three schools; Wat Thewarach Koonchorn School, Klong Song Kratiem School, and Wat Sutthi Sa Ard School under the Bangkok Metropolitan Administration. They consisted of nine administrators (three persons per school), sixty teachers (twenty persons per school), thirty lower and upper primary students (twenty persons per school), twelve supervisors (four persons per school), and nine parents (three persons per school). The samples were selected by stratified random sampling.

The findings of quantitative and qualitative data analysis were as follows. The findings from analyzing quantitative data showed that the overview results from evaluating the project by teachers, supervisors and researchers were the same at the high level ($\bar{x}=4.28$ S.D. = 0.385, $\bar{x}=4.49$ S.D. = 0.360 และ $\bar{x}=4.38$ S.D. = 0.279 respectively) and they were similar to the evaluation results from administrators and parents, ($\bar{x}=4.63$ S.D.= 0.298 และ $\bar{x}=4.71$ S.D.=0.317 respectively), which were at the very high level.

Moreover when we examined each aspect; environments, basic factors, operational processes and products, was evaluated by the sample group and the researchers, they evaluated this project at the high and the very high level.

The findings from analyzing qualitative data by interviewing teachers, administrators, parents and students revealed that “The Project of Bangkok Schools” towards excellence of Chin Sophonpanich Foundation affected the development of students’ desirable behavior. The project helped the students have a high learning achievement.

คำสำคัญ

การประเมินโครงการ

ความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายหลักทางด้านการศึกษาระดับแรกของประเทศไทยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของชาติครั้งสำคัญของประเทศไทย เนื่องจาก พระราชบัญญัติการศึกษาระดับดังกล่าวได้กำหนดสาระในการปฏิรูปการศึกษาไว้หลายด้าน โดยการปฏิรูปทุกด้านต้องมุ่งสู่หลักชัยคือ การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังนั้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จึงนับเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีการผลักดันและส่งเสริมให้โรงเรียนและครูทั่วประเทศ มีการจัดสาระกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดผลประเมินผลให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษามาตรา 22-30 โดย ประเวศ วะสี ได้กล่าวว่า “หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือเรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง ที่ว่า “การปฏิรูปการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะบรรลุสูงสุดได้นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจ และใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด

วิเคราะห์ แก้ปัญหา ฝึกให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง ค้นคว้าข้อมูลหรือเรียนรู้ตามแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน”(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

อีกทั้งการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

โดยในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน คำนี้ถึงความต้องการของผู้เรียนและพยายามสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ และได้ทำกิจกรรมร่วมกันในการเรียนการสอน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุดและสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันในการเรียนในชั้นเรียน โดยที่เด็กเก่งสามารถช่วยเหลือเด็กอ่อนมีความสามัคคี รักกัน และเห็นอกเห็นใจกัน (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2553)

ซึ่งในสภาวะการศึกษาไทยในปี พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา พบว่าการจัดการศึกษาที่ไม่ทั่วถึงและขาดประสิทธิภาพ สัดส่วนของผู้ได้เรียนต่อประชากรในทุกระดับการศึกษาในปี 2552 เพิ่มขึ้นจากปี 2550-2551 เล็กน้อย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มจาก 79.89% เป็น 81.29% ของประชากรวัยเรียน แต่ระดับปฐมวัยและระดับมัธยมศึกษา ยังมีสัดส่วนการประเมินคุณภาพ/ประสิทธิภาพ ของผู้เรียนได้ต่ำ การศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกระดับมีความแตกต่างกันสูง ทำให้คะแนนเฉลี่ยทั้งประเทศอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เช่น คะแนนจากการทดสอบในระดับช่วงชั้น ป.6 ม.3 ม.6 วิชาส่วนใหญ่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และส่วนใหญ่ตกต่ำลงจาก 5 ปีก่อน การปฏิรูปการศึกษายังไม่ค่อยก้าวหน้า เป็นเพียงปรับโครงสร้างการบริหารของระบบราชการ เปลี่ยนเฉพาะรูปแบบ ส่วนเนื้อหาการเรียนการสอนส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยน นักเรียนยังไม่ค่อยเก่ง เป็นคนดี มีวินัย ความรับผิดชอบ การจัดการศึกษาตัดขาดจากชีวิตจริงและชุมชน ไม่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศได้อย่างมีคุณภาพ บางสาขายังขาดแคลนโดยทั่วไปคือ เน้นทฤษฎีการท่องจำการเลียนแบบ ความรู้ทักษะที่จะไปปฏิบัติงานได้จริงยัง

จำกัด ยังต้องปฏิรูปด้านคุณภาพ/ประสิทธิภาพครูอาจารย์ ผู้บริหารการศึกษาอย่างจริงจัง (วิทยากร เชียงกูล, 2553)

อาจเนื่องจากระบบการศึกษาในโรงเรียนไทยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสร้างเด็กให้มีความพร้อมในการที่จะตั้งรับกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ประกอบการนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น ด้วยความเชื่อที่ว่า สามารถทำให้เด็กได้เรียนรู้ในระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษได้ดี พัฒนาดตนเองทัดเทียมกับนานาชาติ จนกลายเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งของสังคมไทย แต่ค่านิยมดังกล่าวอาจทำให้เด็กไทยสูญเสียอัตลักษณ์ความเป็นชาติไป โดยการถูกแทนที่ด้วยวัฒนธรรมที่หลากหลาย และการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 ในโรงเรียนนานาชาติ ทำให้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่ถูกลดความสำคัญลง ซึ่งเป็นเรื่องน่าเป็นห่วง เมื่อมองอนาคตข้างหน้า หากเด็กที่มีความพร้อมที่สุดจะไม่รู้ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้ง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างแท้จริงคือ การมีระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คุณหญิงชดช้อย โสภณพนิช ผู้อำนวยการ มูลนิธิชิน โสภณพนิช จึงได้เริ่ม “โครงการโรงเรียนไทยสู่ความเป็นเลิศ” ขึ้นในปี พ.ศ.2546 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานของโรงเรียนไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับสากล ภายใต้บริบทของวัฒนธรรมไทย โดยได้นำแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือ “Child Centred Education” ซึ่งมีต้นแบบมาจากประเทศอังกฤษ และนำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของระบบการศึกษาไทย โดยมีโรงเรียนเอกชนไทยเข้าร่วมโครงการ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มาแตร์ เดอี วิทยาลัย, อำนวยศิลป์, ศรีวิกรม์, พิษณุศึกษา และสาธิตบางนา

ทั้งนี้จากการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 6 ปี พบว่า โรงเรียนเอกชนทั้ง 5 แห่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้เกิดแนวคิดที่จะขยายโครงการไปสู่โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเล็งเห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็กหรือปานกลางก็มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศได้เช่นกัน อีกทั้งแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือ “Child Centred Education” ไม่ได้จำกัดเฉพาะโรงเรียนที่มีงบประมาณแบบเอกชนหรือเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี หากมีผู้บริหารโรงเรียนที่มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการศึกษาไทยให้เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ จึงเป็นที่มาของ “โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ” โดยเริ่มจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดเทพราชกุญชร โรงเรียนคลองทรงกระเทียม และ โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด เป็นโรงเรียนนำร่อง เพื่อขยายผลไปสู่โรงเรียนอื่นๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ ทางโครงการ

ต้องการที่จะสร้างเครือข่ายโดยฝึกฝนให้ครูผู้เข้าร่วมโครงการเป็นแกนนำที่จะฝึกอบรมให้กับโรงเรียนกรุงเทพมหานครอื่นๆ ต่อไป

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ ของมูลนิธิชิน โสภณพนิช โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ในด้านสภาพแวดล้อม สภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจในการปรับปรุงโครงการและเป็นการประเมินโครงการที่เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงให้โครงการมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านสภาพแวดล้อม สภาพการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน ผลผลิตและแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร โรงเรียนคลองทรงกระเทียม และ โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 12 คน ครูผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 88 คน นักเรียนระดับประถมต้นและระดับประถมปลาย ผู้นิเทศก์ จำนวน 12 คน และผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยให้โรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียนคือ โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร โรงเรียนคลอง-ทรงกระเทียม และ โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นชั้น (Strata) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้เข้าร่วมโครงการฯ นักเรียนระดับประถมต้นและระดับประถมปลาย ผู้นิเทศก์ และ ผู้ปกครอง จากโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน คือ ผู้บริหารจำนวน 9 คน โรงเรียนละ 3 คน ครู ผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 60 คน โรงเรียนละ 20 คน นักเรียนระดับประถมต้นและระดับประถมปลาย จำนวน 30 คน โรงเรียนละ 10 คน ผู้นิเทศก์ จำนวน 12 คน โรงเรียนละ 4 คน และผู้ปกครอง จำนวน 9 คน โรงเรียนละ 3 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้นคือ โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ

ตัวแปรตามคือ ผลการประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ ด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการฯ

รูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช ครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและคุณภาพ แหล่งข้อมูลในการศึกษาคครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอน ผู้เรียน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ผู้นิเทศก์ และผู้วิจัย โดยทำการเก็บแบบประเมิน และสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดของประเด็นย่อยดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการฯ และการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน/ผู้ปกครอง
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ครูผู้เข้าอบรมโครงการฯ ผู้บริหาร หลักสูตรการอบรม ผู้เรียนที่เรียนตามโครงการฯ สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ และโรงเรียน
3. ด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ การคัดเลือกครูผู้อบรมเข้าสู่โครงการฯ ความเหมาะสมของหลักสูตรเนื้อหาการอบรม ความเหมาะสมของการออกแบบกระบวนการฝึกอบรม และความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศติดตาม
4. ด้านผลผลิตของโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับครู และ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการโรงเรียน กรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิ ชิน โสภณพนิช มี 1) แบบประเมินแบ่งเป็นแบบประเมินสำหรับประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิ ชิน โสภณพนิช สำหรับครูและผู้บริหาร แบบประเมินสำหรับประเมินโครงการโรงเรียน กรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิชสำหรับผู้ปกครอง และ ผู้นิเทศก์ และแบบประเมินสำหรับประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิ ชินโสภณพนิช สำหรับผู้วิจัย 2) แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ในการประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช สำหรับครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ค่าความเห็นสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.80 และ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบประเมินมีค่าอยู่ระหว่าง .841-.953 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน เมษายน-มิถุนายน 2555

การวิเคราะห์ข้อมูล มีการตรวจสอบข้อมูลคือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กันเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยใช้หลักการวิเคราะห์แบบสามเส้า (Triangulation) คือ เป็นข้อมูลที่สอดคล้องตรงกัน โดยมีการเก็บข้อมูลคือ การสังเกต การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และแบบประเมิน รวมทั้งการเก็บข้อมูลจากผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้เรียน ผู้ปกครองผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้นิเทศก์ รวมถึงคณะผู้วิจัย ทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเพื่อให้การวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และการหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอนำเสนอผลการอภิปรายประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช ตามรูปแบบ ชิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อม

ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ให้การประเมินเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหาร และคณะผู้วิจัยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช อยู่ในระดับมากที่สุด และจากผลการวิจัยที่พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อพัฒนามาตรฐานของโรงเรียนไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับสากล ภายใต้บริบทของวัฒนธรรมไทย โดยได้นำแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือ “Child Centred Education” ซึ่งมีต้นแบบมาจากประเทศอังกฤษ และนำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของระบบการศึกษาไทย นั้นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ปฏิรูปการจัดการเรียนรู้โดยเปลี่ยนจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทครูผู้สอนมาเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) และจากผลการวิจัยที่พบว่า ครูและผู้บริหารที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ให้การประเมินเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศโดยมีความคิดเห็นว่า หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการมีความเหมาะสม และสอดคล้องกัน และการประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินโครงการฯ ทั้งนี้โครงการฯสามารถสร้างบรรยากาศและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดีโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ และสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ ที่ครูและผู้บริหารกล่าวว่า เป็นโอกาสที่ดีที่จะช่วยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยจะเป็นการเรียนการสอนแบบเน้นให้ครูเข้าใจผู้เรียนแต่ละบุคคล และนำสิ่งที่ผู้สอนเรียนรู้มาวิเคราะห์ผู้เรียนว่าผู้เรียนแต่ละคนเป็นอย่างไร แล้วจัดกิจกรรม และไปงานให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข โครงการฯ มีการติดตาม มีการนิเทศอยู่ตลอดเวลา ในส่วนการนิเทศก็มีการสะท้อนผลให้เห็นว่า สิ่งที่ทำไปแล้ว มีตรงไหนที่ควรจะให้ปรับปรุง แก้ไข ซึ่งโรงเรียนพร้อมที่จะมีการพัฒนาต่อไป โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โครงการฯ ช่วยสร้างบรรยากาศและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูเชื่อในศักยภาพผู้เรียนมากขึ้น โครงการฯ นี้มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งด้านอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ทาสีอาคาร โต๊ะ เก้าอี้ บอร์ดโชว์ผลงาน ตู้ เฟอร์นิเจอร์ของครู และของเล่นต่างๆ เป็นต้น ซึ่งส่งผลโดยตรงกับผู้เรียน เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความกล้าในการที่จะคิด กล้าที่จะพูด กล้าที่จะตัดสินใจ และกล้าที่

จะตอบคำถาม มีการเรียนรู้กิจกรรม ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สุดท้ายก็จะส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน อย่างเช่น ผลโอเน็ต ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน เวลาโรงเรียนจัดกิจกรรมผู้ปกครองก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการใช้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ในด้านต่างๆ

จะเห็นได้ว่า โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาด้วยตนเอง สร้างนิสัยการทำงานที่เป็นขั้นตอน สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สมคิด สร้อยน้ำ, 2542 ; วันเพ็ญ จันท์เจริญ, 2542 ; วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542 ; สำลี รักสุทธิ, 2543)

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ผลการวิจัยพบว่า ครูและคณะผู้วิจัยส่วนใหญ่ให้การประเมินเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้การประเมินเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ครูและผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ได้อีกทั้งยังจัดสามารถจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของคณะผู้วิจัยที่พบว่า การจัดหลักสูตรสอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้เรียน ครู ผู้บริหาร มีความพร้อมที่เข้าร่วมโครงการ มีการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน

ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในโรงเรียนกรุงเทพมหานครที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช พบว่า ทัศนคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปในเชิงบวกคือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน มีการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มตามความสามารถ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใบงานที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน มีการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างหลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น มุมความรู้ มุมหนังสือ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์ม แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น มีการจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและกระบวนการคิด เช่น เกม กิจกรรมประกวดแข่งขันตอบปัญหาต่างๆ การฝึกทำโครงงาน เป็นต้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีระบบ ระเบียบ และแบบแผน มีการกำหนดกฎ กติกา ในการเรียนรู้อย่างชัดเจน และเป็นประชาธิปไตย

สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรเนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง กรรมการชุมชน และผู้เรียน เพื่อหาจุดเด่นและจุดด้อย ในการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพ และความต้องการของผู้เรียน มีการสอบถาม สัมภาษณ์ผู้เรียนว่าอยากเรียนรู้อะไร และอภิปรายร่วมกันว่าเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543; Fennimore, 1995; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2550 ; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543)

ทั้งนี้ความพร้อมของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ด้านงบประมาณ พบว่า มีเพียงพอ แต่ถ้าจะให้พัฒนาตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างเต็มที่ควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมในด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ ความพร้อมด้านสถานที่ พบว่า ทุกโรงเรียนพร้อม แม้บางโรงเรียนจะมีสถานที่จำกัด แต่ก็สามารถจัดสถานที่ภายในโรงเรียนได้อย่างเป็นสัดส่วน และเหมาะสม บรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งครูทุกท่านมีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เห็นความสำคัญของโครงการฯ และพร้อมที่จะฝึก และพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ ความพร้อมของผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ผู้เรียนมีศักยภาพที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนชอบที่จะเรียนรู้หาคำตอบด้วยตนเองมากกว่าที่จะรับความรู้โดยการบอกจากครู และชอบเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเกมต่างๆ โดยลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากกว่าฟังคำบรรยายจากครู ส่วนความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน พบว่า เพียงพอ และมีอย่างหลากหลาย ครูสามารถผลิตสื่อเองได้ และผู้เรียนก็สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากอินเทอร์เน็ต แต่ถ้าจะให้พัฒนาตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างเต็มที่ก็ควรเพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่เป็นแนวไอซีที และเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่มีราคาค่อนข้างสูง เช่น กล้องโทรทรรศน์ กล้องดูดาว เป็นต้น

ซึ่งการเข้าร่วมโครงการฯ นี้เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับโรงเรียนในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะในส่วนของ การฝึกพัฒนาครูให้มีความก้าวหน้าและปรับตัวเพื่อเข้าสู่สมาคมอาเซียนต่อไปในปี พ.ศ. 2558 ครูสามารถใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งตรงกับตัวชี้วัดของครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เตรียมพร้อมสู่กลุ่มประชาคมอาเซียน อีกทั้งยังสามารถพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการเรียนรู้อาเซียน (ASEAN Focus School) โดยการบูรณาการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งยึดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555)

3. ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูและคณะผู้วิจัยส่วนใหญ่ให้การประเมินเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้การประเมินเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช อยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้ครูและผู้บริหารส่วนใหญ่ยอมรับความสามารถของวิทยากร ทั้งด้านความเหมาะสม และการถ่ายทอดความรู้ ผู้ประสานงานให้ข้อมูลและตอบข้อคำถามของโครงการอบรมได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของคณะผู้วิจัยที่พบว่า ทั้งทางด้านหลักสูตรที่จัดอบรม ความเหมาะสมของวิทยากรในการจัดอบรม ในด้านของความชัดเจนในการตอบคำถาม และการให้ข้อมูลโครงการอบรมมีความสะดวก และรวดเร็ว และไม่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการฯ

จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรการจัดการอบรมและการสังเกตการอบรมรวมถึงผลงานของครูที่เข้าร่วมอบรมพบว่า หลักสูตรการจัดการอบรมมีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรที่นำมาจัดอบรมใช้เวลาอบรมรุ่นละ 9 วัน โดยเริ่มจากการแนะนำที่มหาวิทยาลัย แนะนำการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกิจกรรมต่างๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมเกมส์และกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง สร้างผลงานของตนเอง และมีการผ่อนคลายจากกิจกรรมวิชาการโดยมีเกมส์ประกอบในแต่ละวัน โดยมีการประเมินความพึงพอใจของครูทุกวัน และจากการสังเกต พบว่า ครูให้ความร่วมมือในแต่ละกิจกรรมเป็นอย่างดี มีความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย มีความตั้งใจในการทำกิจกรรมตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้ายของการจัดกิจกรรม และสิ่งที่สำคัญของกิจกรรมในโครงการนี้ก็คือ ระบบการนิเทศและติดตามผลของคณะวิทยากร โดยจะมีวันที่เรียกว่า “clean up

day” ซึ่งคณะวิทยากรเข้าไปในโรงเรียนเพื่อช่วยจัดมุมหรือโซนตามห้องและจุดต่างๆ ของโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลังจากที่การอบรมเสร็จสิ้น คณะวิทยากรได้มีการนิเทศติดตาม ทั้งแบบเป็นทางการ (แจ้งก่อนล่วงหน้า) และไม่เป็นทางการ (ไม่แจ้ง) ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการอบรมที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ มีการติดตามผลการดำเนินงานที่สามารถนำมาใช้ปรับปรุงการจัดอบรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544) และยังสอดคล้องกับคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543) ที่ได้สรุปถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ถูกกำหนดไว้เป็นมาตรฐานหนึ่งใน มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สถานศึกษาทุกสถานศึกษาจะต้องได้รับการประเมินทั้งในรูปแบบของการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก มาตรฐานนี้ได้แก่ มาตรฐานที่ 18 ว่าด้วยเรื่อง จัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับการดำเนินการอบรมคือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตัวบ่งชี้ที่ 7 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน และตัวบ่งชี้ที่ 8 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในโรงเรียนกรุงเทพมหานครที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช พบว่า โรงเรียนมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับสูงเนื่องจากหลักสูตรที่จัดอบรมมีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างลึกซึ้งมากขึ้น ระยะเวลาในการจัดการอบรมมีความเหมาะสมทำให้สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับจากการอบรมได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีทีมวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสูง สามารถจัดอบรมได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เข้ารับการอบรมการถ่ายทอดความรู้และการนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมมีความเป็นรูปธรรม เป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่เข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ มีกิจกรรมและการกำหนดสัญลักษณ์ ทำทางแทนการสั่ง และการตะโกนที่สามารถนำไปใช้ฝึกวินัยผู้เรียน และมีความเหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่ง

สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญต่อความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อ การเรียนการสอน แหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุข จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพ มีการประเมินผลด้วยวิธีการที่เหมาะสม (คณะอนุกรรมการการปฏิรูป การเรียนรู้, 2543; ทิศนา แคมมณี, 2543; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2543; พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543; Brandes and Ginnis, 1988; Arizona University, 2000)

การตอบคำถามของทีมวิทยากรมีความชัดเจน ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเป็น การจุดประกายแนวคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครู มีทีมผู้ประสานงานที่ มีความรู้ความสามารถสูงสามารถให้ข้อมูล และตอบข้อคำถามของโครงการอบรมได้อย่าง ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย การให้ข้อมูลโครงการอบรมมีความสะดวกและรวดเร็ว สามารถเข้าถึง ข้อมูลได้โดยตรงผ่านทางเว็บไซต์ระยะเวลา และวิธีในการกำกับ ติดตาม ดำเนินงาน มีความเหมาะสม ดูแล และให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตร และประเมินผลตามสภาพจริง มีการนิเทศติดตาม ทำให้ครูทุกคนมีความกระตือรือร้น เตรียมพร้อมอยู่เสมอ และมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ในการจัดอบรมครั้งนี้มีกระบวนการสอดคล้องกับหลักการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้สอนหรือทีมวิทยากรจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนหรือครูผู้เข้าอบรมสร้างความรู้เอง ฝึกให้ใช้ทักษะกระบวนการเพื่อให้ ได้ใช้กระบวนการคิด (Thinking process) และกระบวนการกลุ่ม (Group process) เพื่อให้ผู้เรียนหรือครูผู้เข้าอบรมสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Participation) คิด ปฏิบัติ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ภายในกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่มและปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนหรือวิทยากร สร้างบรรยากาศที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข (Happy learning) ประเมินผลด้าน เนื้อหาสาระและทักษะกระบวนการ ที่เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic assessment) (ไสว พักขาว, 2541; Perkins, 1969)

การจัดสภาพห้องเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมไปถึงการสร้างและใช้ สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญอย่างสร้างสรรค์ โครงการให้การสนับสนุนในด้านอุปกรณ์การเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ และช่วยจัดมุมต่างๆ ในห้องเรียนให้มีสภาพที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียน การสอน และมีมุมที่สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งในกลุ่มที่เรียนเก่งและเรียน อ่อน สอดคล้องกับ ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ที่ได้พัฒนาขึ้นไว้ตรวจสอบการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการสัมภาษณ์พบว่าสอดคล้องกับตัวบ่งชี้การเรียนการสอนของครู ด้านครู จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และ ตัวบ่งชี้การเรียนของผู้เรียน ด้านผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข

โครงการเปิดโอกาสให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายนอกโรงเรียนทั้งกับโรงเรียนอื่นๆ ที่เข้าร่วมโครงการฯ โรงเรียนเครือข่าย และโรงเรียน นานาชาติ ทำให้เกิดการต่อยอดทางองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ผู้ที่เข้าร่วมโครงการและ สามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก คิดวิเคราะห์เป็น และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อครูมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณภาพผู้บริหารในการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน ผู้บริหารมี ความสามารถในการประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคม อาเซียน (เช่น โรงเรียน องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการ ฯลฯ) (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555)

4. ด้านผลผลิต

ผลการวิจัยพบว่า ครู คณะผู้วิจัยและผู้นิเทศก์ส่วนใหญ่ให้การประเมินเกี่ยวกับ โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช อยู่ในระดับ มาก ผู้บริหาร ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ การประเมินเกี่ยวกับโครงการโรงเรียน กรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช อยู่ในระดับมากที่สุด และจาก การประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช โดย ใช้แบบสอบถามของ ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ พบว่าโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช มีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้อย่างหลากหลาย กระบวนการจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่จัดอบรมเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน และยอมรับฟังความคิดเห็น จากผู้เรียน ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้เหมาะสม และ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของคณะผู้วิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้นิเทศก์ ในโรงเรียน กรุงเทพมหานครที่เข้าร่วม โครงการ โรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชินโสภณพนิช พบว่าเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่จัดอบรมเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก ในการพัฒนาโรงเรียนตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประกันคุณภาพจาก สมาร์ทสคูล สมศ. และการเข้าสู่สมาคมอาเซียน การอบรมครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ สามารถพัฒนาผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความเป็นประชาธิปไตย กล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถค้นพบความถนัดของตนเองโดยมีครูคอยเป็นที่ปรึกษาจัดกิจกรรมฝึกพัฒนาทักษะของผู้เรียนอย่างเต็มที่ และส่งเสริมสนับสนุนโดยพาผู้เรียนไปแข่งขันเพื่อทดสอบความสามารถในระดับโรงเรียน ระดับเขต ระดับกรุงเทพมหานคร และระดับประเทศ

ผลที่เกิดขึ้นกับครู ครูมีการนำผลจากการบันทึกหลังสอน คำแนะนำจากผู้นิเทศก์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนครู และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต มาใช้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ และเหมาะสมต่อสภาพของผู้เรียนแต่ละคน กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนตามสภาพของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา และกิจกรรมที่จะเรียนตามความสนใจโดยคำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่ภายในห้อง อีกทั้งครูมีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย และนำผลจากการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และผู้เรียนมีการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อเก็บผลงานที่ภาคภูมิใจและดูผลการพัฒนาของตนเอง ครูยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ปรับพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรภายนอก ในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาโรงเรียน ทั้งในด้านงบประมาณ การจัดกิจกรรมต่างๆ การอบรมพัฒนาครู และผู้เรียน และการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน มีระบบนิเทศติดตามผลจากผู้บริหารโรงเรียน ในรูปแบบของกัลยาณมิตร มีการนำผลสะท้อนต่างๆ ที่ได้รับจากการนิเทศมาใช้ปรับปรุงพัฒนา และมีการขยายผลของจัดอบรมไปสู่โรงเรียนในเครือข่าย ส่งผลให้

เกิดการพัฒนากิจการศึกษาระบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จะเห็นได้ชัดว่าครุมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) โดยสรุปคือ ครูเป็นผู้จัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งศักยภาพหรือความรู้ความสามารถของตนเอง ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของตนเอง และสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณภาพครูในการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ครูใช้ สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ไอซีที) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ปฏิรูปการจัดการโดยเปลี่ยนจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทครูผู้สอนมาเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญหรือสำคัญ โดยกำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี้, 2545) และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เห็นได้ชัดจากการสัมภาษณ์คือ ผู้เรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าถาม คิดวิเคราะห์เป็น สรุปลองค์ความรู้ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณภาพผู้เรียนด้านทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียนที่พบว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลมีวิธีคิดอย่างถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555)

อีกทั้งคุณลักษณะที่เห็นได้ชัดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ผู้เรียนมีวินัย เคารพกฎ และกติกาต่างๆ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551 ด้านความมีวินัยอีกด้วย และที่สำคัญโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นโดยดูจากผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน O-net

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินโครงการไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด อย่างไรก็ดี

ตามจากผลการประเมินแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตมีข้อเสนอแนะที่มูลนิธิชิน โสภณพนิช ควรจะนำมาใช้พิจารณาเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานโครงการดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิชที่นำแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือ “Child Centred Education” มีหลักโดยเปลี่ยนจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทครูผู้สอนมาเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของระบบการศึกษาไทย นั้นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่ทั้งนี้การตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และผู้ปกครองอาจจะมีบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อตัวผู้เรียน โรงเรียนอื่นที่เข้าร่วมโครงการฯ ควรประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมโครงการให้ชุมชนและผู้ปกครองทราบอย่างชัดเจนถึงเป้าหมายการเข้าร่วมอบรมของโรงเรียน และประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับจากการจัดอบรม

ด้านปัจจัยเบื้องต้น

เพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการควรมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความพร้อมเรื่องงบประมาณสำหรับสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านกระบวนการดำเนินงาน

โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชิน โสภณพนิช มีการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ความสำคัญต่อความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน แหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุข จัดการเรียนรู้อย่างเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมีการประเมินผลด้วยวิธีการที่เหมาะสม ในส่วนตรงกระบวนการจัดอบรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการฯ นี้มีการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและครบถ้วน เพื่อให้โครงการฯ นี้มีความสมบูรณ์เพื่อเตรียมพร้อมสู่กลุ่มประชาคมอาเซียนควรเพิ่มเนื้อหาในหลักสูตรที่เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ไอซีที) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและ

ประเมินผล และการเผยแพร่ผลงาน ทั้งระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline) ทั้งในประเทศ และในกลุ่มประชาคมอาเซียน ซึ่งถือเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของครูเพื่อเตรียมพร้อมสู่กลุ่มประชาคมอาเซียน

ด้านผลผลิต

ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีความหลากหลาย เหมาะสมต่อสภาพของผู้เรียนแต่ละคน มีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทำให้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ แต่ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องสื่อการเรียนการสอนที่มีไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมทางโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้พร้อมสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มประชาคมอาเซียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรประเมินโครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นเลิศของมูลนิธิชินโสภณพนิช โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบอื่นๆ เช่น ใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟฟ์เฟม บีม (Daneil L. Stufflebeam) รูปแบบการประเมินของโพรวิส (Malcolm M. Provus) รูปแบบของแบบจำลองการประเมินของสแตก (Stake) หรือรูปแบบการประเมินแบบผสมผสาน เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการประเมินโครงการฯ ระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐบาล หรือ จำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ทิตนา แคมมณี. (2543). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นต์ จำกัด.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียวาร์ ยินดีสุข. (2550). **ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2540). **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. : บทที่ 2** กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว.
- วันเพ็ญ จันทร์เจริญ. (2542). **การเรียนการสอนปัจจุบัน**. สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วิทยากร เชียงกุล. (2553). **รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2551/2552: บทบาทการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2543). **การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่องการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครั้งที่ 2 วันที่ 2 กันยายน 2543. ฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2542). **หลักการสอน**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานี.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำลี รักสุทธี. (2543). **ทางก้าวสู่ครุมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- ไสว พักขาว. (2544). **การพัฒนาการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

- Arizona University. (2000). **Learning centered definitions**. Available from:
<http://ag.arizona.edu/azlearners/learner-whatisit.html> [2001, august
9].
- Brandes, D., & Ginnis, P. (1988). **A guide to student – centred learning**.
London: Blackwell Ltd.
- Egan & Gibb. (1997). **Variable for meaningful student-centered learning**.
Available from:
<http://www.nova.edu/~willerda/design/student.htm>[2001, August 9]
- Fennimore, B. S. (1995). **Student-centered classroom management**.
New York: Delmar Publishers.
- Perkins, H. V. (1969). **Human development and learning**. Belmont. CA :
Stratford Press.